

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΠΛΑΤΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ
ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΤΟΜΟΣ Α΄. - ΤΕΥΧΟΣ Α΄ ΚΑΙ Β΄.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ ΚΑΙ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1881

Ότε δεσπ. περί του δε θεωρητικού εθελήματος
βουλήσασθε ή περί παιδείας και αρετής και
των ατόν οικίων. (Πλάτ. Θεάγος.)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Χ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ

1881

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

καὶ ἰδίᾳ ἢ ἐν αὐταῖς ἐπαύξεσι τῶν ὥρων τῆς τῶν λατινικῶν διδασκαλίας κανονίζεται διὰ τῆς ρυθμίσεως τῶν ὥρων τῆς διδασκαλίας τῆς φυσικῆς, αὕτη δὲ πάλιν διὰ τοῦ περιορισμοῦ τῆς διδασκαλίας τῆς φυσιογραφίας μέχρι μόνον τοῦ δευτέρου τμήματος τῆς δευτέρας τάξεως. Κατὰ τὸ σχολικὸν ἄρα ἔτος 1882 — 1883 προνοητέον, ὅπως τὰ φυσικὰ ἐν τῷ 6' τμήματι τῆς 6' τάξεως περανθῶσιν, ὥστε τὰ Πάσχα τοῦ 1883 τὸ ἀνεθεωρηθὲν πρόγραμμα ἐν ταῖς ἀνωτέραις τάξεσι πλήρως τύχη ἐφαρμογῆς.

Τῶν δὲ *πρακτικῶν σχολείων τῶν ἄνευ λατινικῶν ὧν ἡ διδασκαλία εἶναι ἐγγαιετῆς* (ἀνώτερα πρακτικὰ σχολεῖα), καὶ τῶν *ἀνωτέρων ἀστικῶν τῶν ἄνευ λατινικῶν* νῦν τὸ πρῶτον συνετάχθη πρόγραμμα, ὅπερ γενικῶς πρέπει νὰ τηρῆται. Διὰ τῆς δημοσιεύσεως δὲ αὐτοῦ δὲν ἐπιτάσσεται ἡ ἄμεσος τῶν ἐν αὐτῷ ὀριζομένων ἀπὸ τοῦ Πάσχα ε. ε. ἐφαρμογή, ἀλλ' ὑποχρεοῦνται οἱ τῶν παιδευτηρίων τούτων Διευθυνταί, ἐκποδῶν ποιούμενοι τὰς τυχόν ὑπαρχούσας ἀξίως λόγου ἐκτροπὰς ἀπὸ τοῦ διαγραφέντος κανόνος, ὁμοειδῆ νὰ δώσωσι ρύθμισιν εἰς τὰ μαθήματα τῶν σχολείων τῆς κατηγορίας ταύτης καὶ ἴσα δικαιώματα ἀσφαλιζουσιν.

Ὁ ἐπὶ τῆς παιδείας κ.τ.λ. ὑπουργὸς

GOSLER.

Πρὸς τοὺς Γυμνασιάρχας καὶ Διευθυντὰς πάντων τῶν Γυμνασίων, Προγυμνασίων, Πρακτικῶν σχολείων καὶ ἀνωτέρων ἀστικῶν.

(Ἔπονται τὰ προγράμματα μετὰ τῶν διασαφήσεων.)

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΕΝ ΣΑΞΟΝΙΑ:

ΚΑΤΑ ΤΟ 1881.

Οὐδεὶς λαὸς δύναται νὰ εὐδοκιμήσῃ ἐν τῇ παγκοσμίῳ τῶν ἐθνῶν σταδιοδρομίᾳ, ἀποτελούμενος ἐκ γεωργῶν μόνον ἢ ἐμπόρων, ἐκ τεχνιτῶν ἢ κτηνοτρόφων, ἥμισυ δ' ἐξ ἰατρῶν ἢ δικηγόρων καὶ ἐπιστημόνων. Αἱ ἀνάγκαι τῆς κοινωνίας εἰσὶ διάφοροι, ὁ δ' ἄριστος τρόπος τῆς θεραπείας αὐτῶν εἶναι ὁ καταμερισμὸς τῆς ἐργασίας εἰς τὰ μέλη τὰ ἀποτελοῦντα τὴν κοινωνίαν· διὰ τοῦτο ἡ Πολιτεία ὀφείλει, καὶ συμφέρον ἔχει, νὰ διδάσῃ τοιαύτην ἀγωγὴν καὶ μόρφωσιν εἰς τὰ μέλη αὐτῆς, ὥστε ἅπαντες νὰ ποκτώσιν τὴν ἐπιδεικτικότητα πρὸς οἰανδήποτε εἰδικὴν ἐργασίαν. Δὲν

αρκεῖ ὅμως τοῦτο μόνον· ἀνάγκη εἶναι, μετὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς γενικῆς ταύτης ἰκανότητος, νὰ εὕρισκῃ ἕκαστος καὶ τὰ μέσα πρὸς μόρφωσιν αὐτοῦ καὶ προπαρασκευὴν εἰς τὴν εἰδικὴν ἐργασίαν, ἣν ἤθελεν ἐκλέξει. Τὴν μόρφωσιν τῶν πολιτῶν πρὸς τὴν πολλαπλὴν ἐπιδεκτικότητα καὶ ἰκανότητα παρέχουσι τὰ καλὰ δημοτικὰ σχολεῖα, ἐν οἷς καλλιεργεῖται καὶ ἀναπτύσσεται τὸ πολυμερὲς ἐνδιαφέρον· μετ' αὐτοῦ δ' ἔρχονται αἱ εἰδικαὶ σχολαί, αἱ παρασκευάζουσαι τοὺς νέους εἰς διάφορα ἐπαγγέλματα. Αὗται δὲ πρέπει νὰ ᾧσι διάφοροι, ἀνταποκρινόμενοι εἰς τὰς διαφόρους ἀνάγκας τῆς κοινωνίας, ὅχι δὲ μόνον πολλαί, ἀλλὰ τοῦ αὐτοῦ εἶδους. Τί θὰ ἐλέγομεν περὶ ἔθνους, διατηροῦντος φέρ' εἰπεῖν 20 στρατιωτικὰς σχολὰς, οὐδὲν δὲ γυμνάσιον, οὐδεμίαν γεωργικὴν ἢ πρακτικὴν σχολήν; Ἄλλ' ἐν τῇ ἀτόπῳ ταύτῃ θέσει εὕρισκόμεθα κατὰ μέρος ἡμεῖς, ἔχοντες μὲν περὶ τὰ 25 γυμνάσια, σχεδὸν δὲ οὐδεμίαν πρακτικὴν, ἐμπορικὴν, ἢ γεωργικὴν ἢ ναυτικὴν σχολήν. Τὰ ὀλίγα ταῦτα ἐκρίναμεν ἀναγκαῖον νὰ προτάξωμεν εἰς τὴν εὐγλωττον στατιστικὴν περὶ τῶν ἐν Σαξονίᾳ σχολείων, δεικνύουσαν πῶς πρέπει σκοπίμως αἱ σωφρονοῦσαι Πολιτεῖαι νὰ δαπανῶσι τὸ δημόσιον χρῆμα, ὑπὲρ τῆς ἀληθοῦς καὶ πολυμεροῦς τοῦ λαοῦ ἀναπτύξεως.

Αἱ καταστατικαὶ εἰδήσεις αὗται εἰσὶν αἱ ἐπόμεναι :

Ἡ Σαξονία, ἔχουσα πληθυσμὸν περὶ τὰ 3,000,000, εἶχε τὸ 1881 :

α') ἐν πανεπιστήμιον ἐν Λειψίᾳ μὲ καθηγητὰς 177 καὶ φοιτητὰς 3,317
 β') ἐν πολυτεχνεῖον ἐν Δρέσδῃ μὲ 51 καθηγητὰς καὶ 317 μαθητὰς·
 γ) δύο γεωγραφικὰς σχολὰς μὲ 32 διδασκάλους καὶ 344 μαθητὰς·
 δ) δώδεκα γυμνάσια μὲ 355 καθηγητὰς καὶ 5,098 μαθητὰς· ε') ἐνδεκα
 πρακτικὰς σχολὰς (Realschulen) α' τάξεως μὲ 216 διδασκάλους καὶ
 2,779 μαθητὰς· σ') εἴκοσι δύο πρακτικὰς σχολὰς β' τάξεως μὲ 236 δι-
 δασκάλους καὶ 2,023 μαθητὰς· ζ') δέκα ἐννέα διδασκαλεῖα (ὧν δύο διὰ
 διδασκαλίσας) μὲ 217 καθηγητὰς καὶ διδασκάλους καὶ 2,596 μαθητὰς·
 η') δύο χιλιάδας διακόσια πέντε δημοτικὰ σχολεῖα μὲ μαθητὰς 488,680,
 ἥτοι εἰς 6 κατοίκους ἀνελόγει 1 μαθητῆς, εἰς 4 δὲ διδάσκαλον κατὰ
 μέσον ὄρον μαθηταὶ 74,6.- Τὰ δημοτικὰ σχολεῖα διετέλουν ὑπὸ τὴν ἐπο-
 πτεῖαν 28 νομαρχιακῶν ἐπιθεωρητῶν· θ') χιλίας ὀκτακοσίας ἑβδομή-
 κοντα δύο (1872) προπαιδευτικὰς σχολὰς μὲ μαθητὰς 74,445, ι') μίαν
 Ἀκαδημίαν μεταλλουργίας ἐν Φρεϊβέργῃ, ια') δύο σχολὰς μεταλλουργίας·
 ιβ') μίαν δασονομικὴν σχολήν· ιγ') μίαν σχολήν ἀξιωματικῶν·
 ιδ') δύο σχολὰς ὑπαξιωματικῶν· ιε') μίαν ἀκαδημίαν τῶν καλῶν τεχνῶν
 ἐν Δρέσδῃ μὲ 23 διδασκάλους καὶ 123 μαθητὰς· ις') δύο τεχνουργικὰς

σχολάς με μαθητάς 408· ιζ') δύο ᾠδεια μετὰ 985 μαθητῶν· ιη') 44 εἰδικὰς καὶ προπαρασκευαστικὰς σχολὰς τεχνῶν με μαθητάς 6,427· ιθ') 15 ἐμπορικὰς σχολὰς με 94 διδασκάλους καὶ 4536 μαθητάς. Ἐκτὸς τούτων ὑπῆρχον προσέτι διάφοροι εἰδικαὶ σχολαὶ οἰκοδομητικῆς, γεωπονίας, ναυτικῆς κλ.

Ἐν Τριπόλει τῆς Πελοποννήσου.

Β. ΣΚΟΡΑΒΛΗΣ.

ΘΛΙΓΤΑ ΠΕΡΙ ΣΧΟΛΕΙΑΚΩΝ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΩΝ

Ἡ πρόοδος τῶν Σχολειακῶν Ταμιευτηρίων ἐν Γαλλίᾳ, ἔπου ἀπὸ δευτέρων λειτουργοῦσι διὰ τῆς γνωστῆς μεθόδου, ἦν καὶ ἡμεῖς παραδέχθημεν, ἡ ἀνάπτυξις καὶ ὁ πολλαπλασιασμὸς αὐτῶν εἰς 16800 Σχολεῖα καὶ τὰ ἠθικὰ ἀποτελέσματα τὰ ἐξ αὐτῶν ἐπιτευχθέντα, ἐπέστησαν τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἐνίσχυσαν τὴν πρὸς Ἰδρυσιν αὐτῶν ἰδέαν τῶν πολιτικῶν εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ πεπολιτισμένα Κράτη τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς, ἰδίως δὲ εἰς Ἀγγλίαν, Σουηδίαν, Γερμανίαν, Ἑλβετίαν, Οὐγγαρίαν, Ἰταλίαν, Ἰσπανίαν, εἰς τὰ ἠνωμένα Κράτη τῆς Ἀμερικῆς καὶ εἰς τὴν Βραζιλίαν.

Εἰς πολλὰ τῶν Κρατῶν τούτων τὸ ζήτημα τῶν Σχολειακῶν Ταμιευτηρίων ἔμενεν ἐκκρεμὸς ἕνεκα διαφόρων αἰτίων, τὰ ὅποια ἡ ἐπιτυχία τῆς Γαλλίας ἐξήλειψε διὰ τοῦ ἐπιχειρήματος τῆς πείρας.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν, εἰς Λιβερπούλ, διὰ τῆς ἐπιμελοῦς καὶ ἀποφασιστικῆς ἐνεργείας τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἐκεῖ Ταμιευτηρίου κ. Th. Banners Newton ὁ θετμὸς τῶν Σχολ. Ταμιευτηρίων εἶναι μάλλον ἀνεπτυγμένος· κατὰ τὸ 1876 τὸ πρῶτον ἔτος τῆς συστάσεώς του ὑπῆρχον 11 Σχολ. Ταμιευτήρια περιλαμβάνοντα 845 μαθητάς καταθέτας (ἄρσενας καὶ θήλεις)· κατὰ τὸ 1877 καὶ 1878 ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἠῤῥησεν εἰς 34 καὶ 39, με καταθέτας μαθητάς 2783 καὶ 3980 ἀλλὰ μετὰ τὸ 1878 ἡ πρόοδος ἐγένετο καταφανεσττέρα καὶ κατὰ τὸ 1879 καὶ 1880 ὑπῆρχον 60 καὶ 64 Σχολ. Ταμιευτήρια με καταθέτας μαθητάς 5497 καὶ 6552.

Αἱ ἐκθέσεις τῶν Διευθυντῶν τῶν Σχολείων καὶ τῶν Διοικητικῶν Ἀρχῶν εἶναι ἀξιοσημεῖωτοι καὶ τοιαῦται ὥστε τὸ ἐπὶ τῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς παιδαγωγίας τμήμα τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἀγγλίας, ἐπὶ τῆς ἐκ τῆς